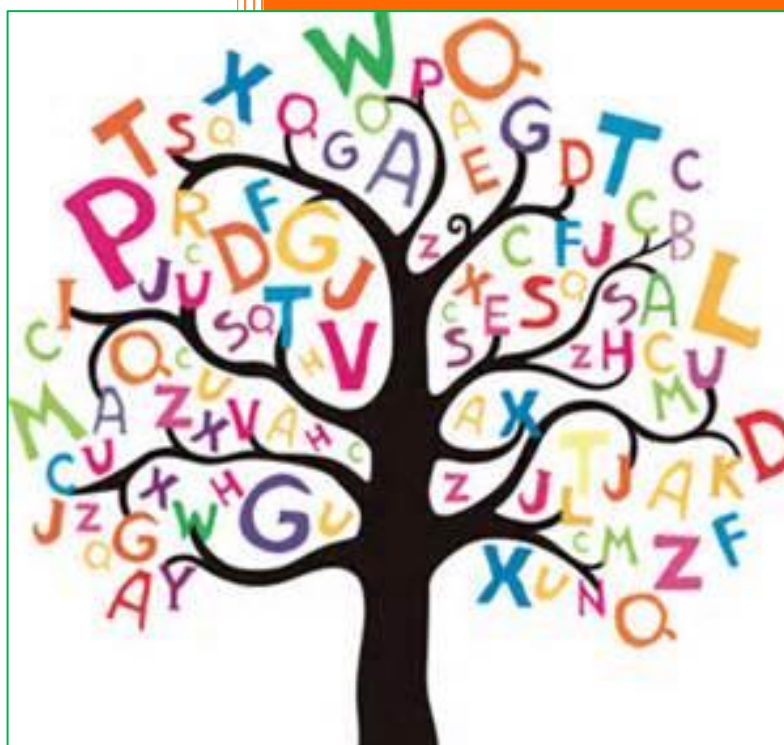

Beleidsplan Spelling

INHOUDSOPGAVE

1	VOORWOORD	2
2	DE KAMELEON	2
2.1	ALGEMENE BESCHRIJVING	2
2.2	VISIE OP SPELLING	2
2.3	VOORBEREIDEND SPELLEN	3
2.4	ALGEMENE SPELLINGVOORWAARDEN	3
2.5	SPECIFIEKE SPELLINGVOORWAARDEN	3
3	VAKDIDACTIEK SPELLING	4
3.1	DOELEN VOOR SPELLING	4
3.2	SPELLINGDIDACTIEK VAN ONZE LEERKRACHTEN	4
3.3	DOELGERICHT EN PLANMATIG WERKEN AAN HET VERBETEREN VAN HET SPELLINGONDERWIJS OP DE KAMELEON	4
4	STRATEGIEËN	5
5	SPELLING IN DE PRAKTIJK	6
5.1	GEBRUIKTE MATERIALEN SPELLING	6
5.2	TIJDSINVESTERING SPELLING PER WEEK	7
5.3	HET LESMODEL VOOR SPELLING	7
5.4	SPELLING BINNEN DE ZAAKVAKKEN	8
6	ZORGLEERLINGEN BINNEN HET SPELLINGONDERWIJS	8
6.1	ZWAKKE SPELLERS	8
6.2	KINDEREN MET DYSLEXIE	8
7	BORGING VAN HET SPELLINGONDERWIJS	9
8	BIJLAGEN	10
8.1	DIRECTE INSTRUCTIE MODEL	10
8.2	AFSPRAKEN	12
8.3	KLANKENZAK	12
8.4	DIVERSE SPELLING OEFENINGEN	13

1 VOORWOORD

Kwaliteit is belangrijk in het onderwijs, maar hoe meet je deze kwaliteit en wat zeggen de resultaten van die meting over ons spellingonderwijs?

In schooljaar 2012-2013 is De Kameleon gestart met een verbetertraject voor spellingonderwijs.

Het uiteindelijke doel van het lees- en spellingonderwijs is functionele geletterdheid. Met een minimaal niveau van geletterdheid kan een leerling zich redden in onze geletterde maatschappij.

Door het stellen van hoge en adequate doelen wordt het spellingonderwijs optimaal gestimuleerd.

Het gebruik van een goede methode voor lees- en spellingonderwijs biedt houvast, een doorgaande leerlijn, onderlinge afstemming, maar biedt geen garantie voor hoge resultaten. Uit onderzoeken is gebleken dat met name de leerkrachtvaardigheden zorgen voor betere resultaten. We zetten daarom vooral in op het verbeteren van de leerkrachtvaardigheden.

In samenwerking met een expert voor spelling van de CED groep heeft De Kameleon het traject met het gehele team doorlopen. Er zijn afspraken gemaakt waaraan een effectieve instructie moet voldoen, hoe het geven van feedback op een spellingles eruit ziet en welke hulpmiddelen wij hiervoor inzetten.

De bevindingen en afspraken uit dit traject hebben wij in dit borgingsdocument vastgelegd.

2 DE KAMELEON

2.1 ALGEMENE BESCHRIJVING

De Kameleon is een katholieke basisschool met ongeveer 250 leerlingen verdeeld over 11 groepen. De school is sinds 2008 gehuisvest in een nieuw gebouw en onderdeel van de Brede School 'De Schilden'. Ook de tussen- en buitenschoolse opvang, de peuterspeelzaal 't Locomotiefje en het CJG en Expertisecentrum Uniek vinden hier onderdak. Den Dolder is een zeer gedifferentieerde gemeente met een rijke diversiteit aan mensen en woningen. Het dorp kent een aantal buurten dat als aandachtsgebied aangemerkt wordt vanwege woningvoorraad en de sociaaleconomische kenmerken van de bevolking. De school hecht grote waarde aan het afstemmen op de mogelijkheden en onderwijsbehoeften van de leerlingen. Hiervoor heeft de school de beschikking over de nieuwste leermiddelen en vult zij zo nodig het onderwijsaanbod aan door middel van extra leermaterialen. Om zoveel mogelijk onderwijs 'op maat' te bieden, is het klassenmanagement zodanig ontwikkeld dat er instructies op meerdere niveaus plaatsvinden.

Op De Kameleon streven wij naar succeservaringen voor alle leerlingen. Dit is de basis waarop leerlingen vertrouwen krijgen in hun eigen kunnen, een hoger gevoel van eigenwaarde ontwikkelen en met meer motivatie leren. Door leerlingen binnen een veilige omgeving taalvaardig te maken en te leren vertrouwen op eigen mogelijkheden, worden de capaciteiten van elke leerling optimaal benut.

Wij geven de leerlingen een actieve en verantwoordelijke rol bij hun eigen leerproces en leggen samen met de omgeving van de leerling (school, vrijetijdsverenigingen en ouders) hoge verwachtingen bij de leerlingen, waardoor zij leren in zichzelf te geloven en hun (eigen) doelen behalen.

2.2 VISIE OP SPELLING

Als school willen wij dat kinderen goed leren schrijven en spellen, omdat dit van grote waarde is voor hun verdere leven. Zonder betekenis te geven aan goed schrijf- en spellingonderwijs zullen kinderen niet gemotiveerd aan het werk gaan. Wij vinden het dan ook belangrijk dat kinderen plezier krijgen in het schrijf- en spellingonderwijs én beseffen dat het schrijven en goed leren spellen een doel heeft. Het maken van spelfouten in een sollicitatiebrief kan bijvoorbeeld grote gevolgen hebben. Bij spellingonderwijs is het van groot belang dat de juiste spellingstrategieën schoolbreed worden aangeboden en uitgevoerd en dat leerkrachten hierin dezelfde terminologieën gebruiken. Naast het feit dat het schrijf- en spellingonderwijs goed op elkaar moet worden afgestemd is het evident dat ook het onderwijs in luisteren, lezen, praten en de

woordenschatontwikkeling grote raakvlakken heeft met spelling. Door vanuit deze gedachte te handelen leren en ervaren kinderen dat spelling geen apart vak is, maar met alle vakgebieden raakvlakken heeft.

De Kameleon heeft een paar jaar geleden bewust gekozen voor de methode: Spelling in beeld, omdat deze methode naadloos aansluit op de door ons gebruikte methode Taal in beeld en dit onze visie onderschrijft: spellingonderwijs is een vak dat in alle andere vakken terugkomt en dus niet als apart vakgebied beschouwd moet worden.

2.3 VOORBEREIDEND SPELLEN

Al op vroege leeftijd komen kinderen in contact met letters. Het spreekt voor zich dat ze daardoor al op jonge leeftijd belangstelling voor letters ontwikkelen. Dit noemen wij de ontluikende geletterdheid. Vanuit deze ontluikende geletterdheid werken wij toe naar het 'zich eigen maken van de spellingvoorwaarden'. Deze spellingvoorwaarden kunnen we onderverdelen in algemene spellingvoorwaarden en specifieke spellingvoorwaarden.

2.4 ALGEMENE SPELLINGVOORWAARDEN

Tot deze voorwaarden worden vaardigheden gerekend die met name behoren tot de algemene ontwikkeling. Ten eerste moeten kinderen een goede spraakmotoriek hebben: als ze woorden niet goed kunnen uitspreken, zullen ze ook meer problemen hebben met het schrijven ervan. Ten tweede speelt de taalontwikkeling mee: hoe meer woorden een kind kent, hoe makkelijker het voor hem is om woorden met elkaar te vergelijken. Ten derde is de schrijfmotoriek belangrijk: als een leerling motorisch niet goed kan schrijven, moet hij langer nadenken over de schrijfbeweging van woorden, en komt dus niet goed toe aan het juist spellen van een woord.

2.5 SPECIFIEKE SPELLINGVOORWAARDEN

Dit zijn de voorwaarden die nodig zijn om de elementaire spellinghandeling met succes uit te kunnen voeren. Er zijn nogal wat voorwaarden, die in vier categorieën uiteenvallen:

2.5.1 AUDITIEVE VAARDIGHEDEN

- Auditieve discriminatie: het verschil horen tussen klanken en woorden onderling
- Auditieve analyse: een woord in klanken splitsen
- Auditieve synthese: het samenvoegen van losse klanken tot een woord
- Temporeel ordenen: de volgorde van klanken onthouden

2.5.2 VISUELE VAARDIGHEDEN

- Visuele discriminatie: het verschil zien tussen letters en woorden onderling
- Visuele analyse: letters in een woord herkennen
- Visuele synthese: het samenvoegen van losse letters tot een woord
- Spatieel ordenen: de volgorde van letters onthouden

2.5.3 TAALVAARDIGHEDEN

- Kennis van begrippen: instructiebegrippen als voor, achter en letter

2.5.4 SCHRIJFVAARDIGHEDEN

- Letterkennis: koppeling tussen foneem (klank) en grafeem (symbool) kennen

3 VAKDIDACTIEK SPELLING

3.1 DOELEN VOOR SPELLING

Het spellingbewustzijn ontwikkelen wij door kinderen consequent te leren systematisch te reflecteren op hun eigen spellingwerk. Op deze wijze ervaren kinderen dat zij op allerlei momenten de spellingregels kunnen en moeten toepassen.

Het uiteindelijk doel is dat de leerlingen de school verlaten als goede en vaardige spellers. Om goede leerlingresultaten te bereiken, dienen leerkrachten over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken. Kennis en vaardigheden alleen zijn echter niet voldoende. Juist de combinatie van het verbeteren van de leerkrachtvaardigheden en het maken/vastleggen van afspraken op schoolniveau, maken dat er binnen het team een goede afstemming plaatsvindt. Op deze wijze liggen de doelen op leerling-, leerkracht- als schoolniveau vast. Er ontstaat een structuur waarin de leerkrachten hun kennis en vaardigheden optimaal kunnen inzetten, zodat de leerlingen tot een optimaal resultaat kunnen komen.

3.1.1 EINDDOELEN VOOR HET SPELLEN OP LEERLINGNIVEAU

- De leerlingen zijn in staat de geleerde spellingcategorieën systematisch toe te passen en flexibel in te zetten.
- De leerlingen zijn in staat nieuwe spellingregels aan hun bestaande kennis toe te voegen.
- De leerlingen zijn in staat om bij twijfel over de schrijfwijze van een woord terug te vallen op geleerde spellingcategorieën,
- De leerlingen zijn gemotiveerd en zijn actief betrokken (door te lezen, denken, praten en schrijven) bij het lezen en schrijven van teksten en worden aangemoedigd hun eigen leerproces kritisch te bekijken.

3.2 SPELLINGDIDACTIEK VAN ONZE LEERKRACHTEN

- De leerkracht richt de leesomgeving gevarieerd en aantrekkelijk in.
- De leerkracht biedt systematisch aandacht aan het schrijven van teksten.
- De leerkracht biedt de spellingcategorieën stapsgewijs aan zoals is afgesproken.
- De leerkracht benadrukt het belang van goed leren spellen.
- De leerkracht heeft kennis van het proces van spellingonderwijs en de doorgaande leerlijn hierin.
- De leerkracht is zich bewust van het grote belang van voldoende kennis ten aanzien van de spellingcategorieën, het visuele woordbeeld en besteedt daaraan impliciet en expliciet aandacht.
- De leerkracht geeft met behulp van een adequaat instructiemodel doelgericht vorm aan gedifferentieerde, effectieve instructie.
- De leerkracht beschikt over vaardigheden om gewenst aanpakgedrag hardop denkend voor te doen (modellen).
- Door de keuze van functionele verwerkingsvormen verdiept de leerkracht het spellingbegrip van de leerlingen.
- De leerkracht kiest adequate middelen om het aanbod te evalueren en is in staat om op basis van de resultaten hiervan te interveniëren.
- De leerkracht analyseert grondig de spellingresultaten op zowel methodegebonden toetsen als de methodeonafhankelijke toetsen.

3.3 DOELGERICHT EN PLANMATIG WERKEN AAN HET VERBETEREN VAN HET SPELLINGONDERWIJS OP DE KAMELEON

- De aandacht voor mondelinge en schriftelijke taal is zichtbaar en merkbaar in de gehele school.
- Het team geeft prioriteit aan lezen, schrijven, spellingonderwijs door hieraan planmatig tijd te besteden.
- Het beleid voor ontwikkeling van spellingonderwijs is vastgelegd, wordt regelmatig besproken en zo nodig bijgesteld.
- Er wordt in alle groepen voldoende tijd besteed aan spelling (zie 5.2 voor omschrijving).

- Het team bespreekt regelmatig de leerling resultaten voor spelling op groeps-, bouw-, en schoolniveau en formuleert zo nodig maatregelen om de resultaten te verbeteren.

4 STRATEGIEËN

Een goede speller stuurt tijdens het spellen zijn eigen spellingsproces aan. Hierbij gebruiken spellers de volgende sturingsstrategieën:

- **BEPALEN VAN SPELLINGCATEGORIE**

De volgende categorieën worden aangeleerd:

Klankstrategie: schrijven zoals je het woord hoort

De klankstrategie benadrukt dat er een vaste relatie bestaat tussen een klank en het schrijven daarvan. Het kan gaan om losse klanken (/oe/ schrijf je als oe), maar ook om clusters van klanken.

Regelstrategie: het toepassen van spellingregels

Kinderen leren regels toe te passen om woorden goed te schrijven. Een voorbeeld is de verlengingsregel. Want waarom schrijf je het woord hond met een d aan het eind? Je kunt het horen door het woord langer te maken (honden).

Onthoudstrategie: het inprenten van woorden

Bij veel woorden is de koppeling tussen klanken en schrijfwijze niet eenduidig. De ei klinkt bijvoorbeeld hetzelfde als de ij. Kinderen leren dat ze deze woorden moeten onthouden door inprenting.

Opzoekstrategie en analogieaanpak:

Er blijven altijd woorden waarvan de juiste spelling voor twijfels zorgt. Spelling in beeld leert kinderen daarom ook om woorden op te zoeken in een woordenlijst of woordenboek. En ze leren woorden te schrijven naar analogie van een voorbeeldwoord.

- **VISUALISATIE WOORDBEELD**

- **ACTUALISEREN VAN DE AANWEZIGE VOORKENNIS**

- **TOEPASSEN VAN SPELLINGSTRATEGIEËN**

- **CONTROLLEREN**

- **TOEPASSEN VAN HERSTELSTRATEGIEËN BIJ TWIJFEL OF CONSTATEREN VAN EEN FOUT**

De speller stelt zichzelf vragen als:

- Klopt dit wel?
- Waar twijfel ik aan?
- Weet ik een strategie die hierbij past?

- **CONTROLLEREN VAN SPELLINGDOEL**

5 SPELLING IN DE PRAKTIJK

5.1 GEBRUIKTE MATERIALEN SPELLING

De materialen die in de groepen gebruikt worden voor het spellingonderwijs zijn:

Groep 1 en 2

- Methode 'Kleuterplein'
- Diverse ontwikkelingsspellen

Groep 3

- Methode 'Veilig Leren Lezen'
- Structureerstroken en ankerwoord-kaarten
- Kaartjes voor coöperatieve werkvormen
- Diverse spellen: Knipoog, Veilig Leren Lezen, Piccolo, Varia, Loco, Warrige Woorden
- Computerprogramma Veilig Leren Lezen

Groep 4 en 5

- Methode 'Spelling in Beeld'
- Kaarten met de woorden van de week A en B
- Spelling in Beeld uitlegkaarten
- Kaartjes voor coöperatieve werkvormen
- Werkbladen van Spelling in Beeld extra
- Bloon
- Digibord / schrijflijnen / galgje
- Kaart met blok doelen
- Varia en Piccolo spelling

Groep 6

- Methode 'Spelling in Beeld'
- Spelling in Beeld uitlegkaarten
- Werkbladen van Spelling in Beeld extra
- Kaartjes voor coöperatieve werkvormen
- Bloon

Groep 7

- Methode 'Spelling in Beeld'
- Spelling in Beeld uitlegkaarten
- Werkwoordspelling:
- Blokboek Taal 7
- Blokboek Taal 7 extra (Kinheim)
- Bloon

Groep 8

- Methode 'Spelling in Beeld'
- 'Blokboek Taal Extra 8' van Kinheim
- Blokboek Werkwoorden A / B van Kinheim
- Werkbladen: 'Puzzelen met werkwoordspelling' van Ajodact
- Bloon
- Spellen: Warrig werk en gewone woorden

5.2 TIJDSINVESTERING SPELLING PER WEEK

Groep 1 en 2

- Dagelijks wordt 10-15 minuten gericht aandacht besteed aan de algemene spellingvaardigheden
- Dagelijks wordt minimaal 5 minuten gericht aandacht besteed aan de auditieve vaardigheden
- Dagelijks wordt minimaal 5 minuten gericht aandacht besteed aan de visuele vaardigheden; een dag per week wordt dit ca. 15 minuten gedaan
- Dagelijks wordt 5-10 minuten gericht aandacht besteed aan de taalvaardigheden
- Dagelijks wordt 10-15 minuten aandacht besteed aan de schrijfvaardigheden

Groep 3

- De activiteiten rondom spelling die in de methode voor aanvankelijk technisch lezen zijn opgenomen worden uitgevoerd.
- Spellingsactiviteiten komen dagelijks aan bod, maar niet elke dag even lang. De tijd die aan spelling wordt besteed varieert van 10-45 minuten per keer.

Groep 4

- Dagelijks wordt gericht aandacht besteed aan spelling, maar niet elke dag even lang. De tijd die aan spelling wordt besteed varieert van 15-45 minuten per keer.

Groep 5

- Er wordt 4-5 keer per week gericht aandacht besteed aan spelling, maar niet elke keer even lang. De tijd die aan spelling wordt besteed varieert van 15-45 minuten per keer.

Groep 6

- Er wordt 4-5 keer per week gericht aandacht besteed aan spelling, maar niet elke keer even lang. De tijd die aan spelling wordt besteed varieert van 20-60 minuten per keer.

Groep 7 en 8

- Dagelijks wordt gericht 25-30 minuten aandacht besteed aan spelling en werkwoordspelling.

5.3 HET LESMODEL VOOR SPELLING

Op De Kameleon geven wij instructie volgens het IGDI-model (Interactieve, gedifferentieerde directe instructie-model). Binnen het IGDI-model creëert de leerkracht de mogelijkheid om te differentiëren in uitleg en instructietijd voor de leerlingen en zorgt zij voor meer dialoog tussen de leerlingen onderling.

In de praktijk betekent dit dat de school er naar streeft alle leerlingen te laten profiteren van de groepsinstructie en vooral tijdens de verwerking rekening houdt met de verschillen tussen leerlingen. Goede spellers krijgen dan verrijkingsstof en zwakke spellers krijgen extra instructie die rekening houdt met hun leerbehoeften.

De leerkracht past het directe instructiemodel toe door:

- uit te leggen
- te demonstreren
- begeleid te oefenen
- ruimte te geven aan oefenen
- inhoudelijke feedback te geven
- gezamenlijk na te denken over de leerdoelen en de resultaten

Een totale les bevat de volgende fasen:

- gezamenlijke start
- instructiefase
- begeleid inoefenen
- zelfstandige verwerking/ verlengde instructie
- afronding

5.4 SPELLING BINNEN DE ZAAKVAKKEN

Het spellen van woorden, het lezen en schrijven van de teksten komt ook terug binnen de zaakvakken. De spellingcategorieën van het blok worden ook tijdens de lessen van de zaakvakken behandeld en benoemd. Leerkrachten hebben de taak om kinderen er telkens op te wijzen dat spelling verder gaat dan alleen het vakgebied spelling. Op deze wijze leren wij kinderen kritisch hun werk te bekijken, zodat zij zelf gemaakte fouten leren verbeteren.

6 ZORGLEERLINGEN BINNEN HET SPELLINGONDERWIJS

6.1 ZWAKKE SPELLERS

Voor zwakke spellers hanteren we dezelfde leerdoelen spelling als bij alle andere leerlingen. Wel wordt er een andere aanpak aangeboden om die doelen te bereiken:

- aanbieden van meer verlengde instructie
- gebruik maken van visuele materialen
- schrappen in hoeveelheid te maken stof

6.2 KINDEREN MET DYSLEXIE

Kinderen met dyslexie krijgen expliciete instructie in een klein groepje. De leerkracht doet hardop voor en past samen hardop de strategieën toe, het zogenaamde modeling. Hiervoor worden passende materialen gebruikt. Deze verlengde instructie wordt tijdens de fase van het zelfstandig werken uitgevoerd. Tijdens deze verlengde instructie kunnen de leerkrachten de volgende hulpmiddelen inzetten om kinderen het groepsniveau te laten halen:

- individueel gesprek naar aanleiding van door leerkracht gemaakte spellinganalyse
- hardop uitspreken van woorden voordat een leerling deze opschrijft en achteraf zodat de leerling de geschreven woorden kan controleren. Ook tijdens het schrijven kan de leerling de klankgroepen hardop uitspreken
- zichtbaar ophangen van spellingafspraken in de klas
- gebruiken van spellingkaarten waarop spellingregels, inprentingswoorden en/of ezelsbruggetjes staan
- herhaling van de spellingregels
- kinderen laten verwoorden waarom ze de woorden schrijven zoals ze deze schrijven
- bordspel 'Spelling in Beeld' en 'Taal in Beeld'
- ICT-hulpmiddelen.

Wanneer een gedegen aanpak niet tot het beoogde resultaat leidt, is er mogelijk sprake van dyslexie en moet een gekwalificeerde gedragswetenschapper worden ingeschakeld. Deze orthopedagoog/psycholoog zal op basis van de informatie die de school aanlevert bepalen of er voldoende aanleiding is om psychologisch onderzoek uit te voeren. Als er onderzoek is gedaan, zal de specialist op basis van de onderzoeksresultaten een advies uitbrengen aan de school over de begeleiding van de leerling. In overleg met de school en de ouders kan

ook worden gekozen voor een periode van specialistische behandeling. In sommige gevallen leidt het onderzoek tot een dyslexieverklaring voor de betreffende leerling.

Indien een kind met een dyslexieverklaring in aanmerking komt voor extra hulpmiddelen, compenserende maatregelen of dispenserende maatregelen worden deze beschreven in het leerlingdossier. Compenserende maatregelen beperken de nadelige gevolgen van de lees- en/of spellingproblemen of nemen deze zelfs weg; voorbeelden hiervan zijn een spellingcontrole op de computer of een hulpprogramma als Textaid. Dispenserende maatregelen houden in dat een kind ontheffing krijgt van bepaalde opdrachten. Voorbeeld hiervan is het mondeling afnemen van toetsen of oefeningen in plaats van schriftelijk. In overleg met de leerkracht leggen leerlingen met een dyslexieverklaring afspraken over het gebruik van eventuele hulpmiddelen vast op een dyslexiekaart. De dyslexiekaart ligt in de klas zodat invallers de dyslexiekaart makkelijk kunnen doorlezen. Een kopie van de kaart staat ook in het leerlingdossier. De kaart gaat met de leerling mee naar de volgende groep. Aan het begin van ieder schooljaar wordt opnieuw bekeken of de afspraken nog van toepassing zijn.

Deze hulpmiddelen en maatregelen moeten ervoor zorgen dat de leerlingen bij de overige vakken zo min mogelijk hinder ondervinden van hun lees-/spellingproblemen.

Meer informatie over onze aanpak voor kinderen met dyslexie staat beschreven in het beleidsplan voor dyslexie.

7 BORGING VAN HET SPELLINGONDERWIJS

Om het spellingonderwijs goed te borgen binnen ons onderwijs, vindt er 1x per jaar een klassenbezoek plaats door de werkgroep spelling. De werkgroep observeert aan de hand van een kijkwijzer de spellinglessen en bespreekt de opvallende punten uit de observaties in de bouw- en teamvergaderingen.

8 BIJLAGEN

8.1 DIRECTE INSTRUCTIE MODEL-KIJKWIJZER

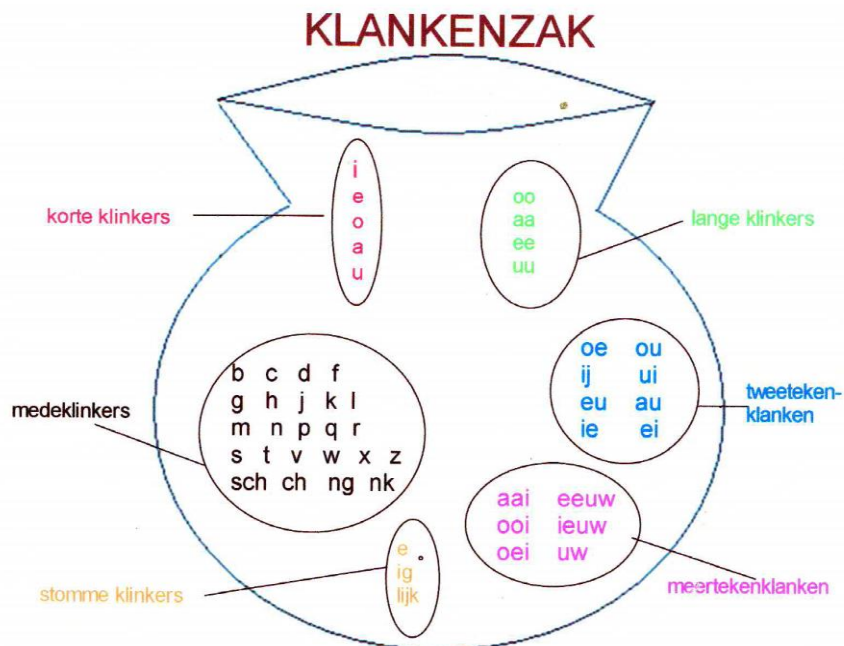
Effectieve Instructie	Doordacht Lesgeven	Wat werkt in de klas
	Fase 1: Een goed begin	
	Terugblik	5- woordendictee, samen nakijken Max 5 minuten
Inleiding Terugblik Oriëntatie	Motivatie	Zorgt dat de kinderen nieuwsgierig worden naar of gemotiveerd worden voor de les. <i>Bijvoorbeeld laat kinderen een woord van een nieuw te leren strategie opschrijven en vergelijken met buurman. Hoe moet het nu geschreven worden?</i> <i>Bij je methode: bepaal of de opdracht die de methode biedt motiverend en nuttig is.</i>
	Doeluidelijkheid	Geeft het doel van de les aan in kindtaal en zorg dat het zichtbaar blijft. <i>("Je leert luisterwoorden schrijven die...", "Je leert oefenen met zodat je aan het eind van de les deze woorden foutloos schrijft").</i>
	Vooruitblik	Laat zien wat er geleerd gaat worden in het geheel van het blok of thema.
	Voorkennis activeren	Haalt voorkennis op bijvoorbeeld d.m.v. coöperatieve werkvormen: <i>Om de beurt een woord bedenken dat bij de categorie hoort (tweepraat of tafelrondje)</i>
Effectieve Instructie	Doordacht Lesgeven	Wat werkt in de klas
	Fase 2: Interactieve Instructie Verrijkgroep gaat eventueel zelf aan de slag, keuze aan de leerkracht	
Uitleg	Geordend geheel van de leerstof aanbieden	<ul style="list-style-type: none"> • Herhaalt het doel van de les • Van auditief naar visueel • Zelf hardop denkend voordoen, 'modellen' gekoppeld aan de strategie. • Opbouw ik, wij, jullie, jij • Betreft alle leerlingen bij de uitleg. • Functioneel inzetten digibord. • Coöperatieve leerstrategieën inzetten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Schud en pak bij regel inoefenen, werkwoorden ○ Tweetal coach • Denktijd geven <p>Letten op beurtverdeling</p>

	Check	Stelt vragen over belangrijkste leerstof. Peilt het begrip Vraagt naar voorbeelden die bij het lesdoel horen. Hier feedback geven op het lesdoel.
Effectieve Instructie	Doordacht Lesgeven	Wat werkt in de klas
	Fase 3: De leerling aan zet: toepassen Verrijkgroep gaat direct zelfstandig aan het werk	
Begeleide In-oefening/ uitleg	Begeleid oefenen (overgang fase 2->3)	Begeleidt het oefenen met de nieuwe leerstof. Geeft feedback op het lesdoel en proces Past coöperatieve leerstrategieën toe waar mogelijk: <i>Schud en pak, Tweetal coach, Tafelrondje per Tweetal</i>
	Duidelijkheid en demonstreer voor intensieve groep	Geeft verlengde instructie aan intensieve groep Geeft doel van de verlengde instructie, weer demonstratie, zelf voordoen en begeleid inoefenen. Auditieve insteek! Bepaalt van te voren welke kinderen dit zijn! Bepaalt welke oefeningen kinderen uit het werkboek moeten maken en welke niet.
Zelfstandige verwerking	Zelfstandig oefenen Verrijgings- en basisgroep	Laat leerlingen actief uitproberen <i>Inzetbaar hier: Schud en pak, Tweetal coach, Laat zien, Flitskaart ster.</i> Zorgt voor veel oefentijd, veel woorden opschrijven. Bakent de werktijd af Geeft directe, gerichte feedback op het lesdoel. Geeft duidelijkheid over wat te doen als je klaar bent Bv. Laat werk maken waarin leerlingen kunnen laten zien dat ze de stof beheersen. Hier is ook ruimte voor het toepassen van spelling in ander werk
Effectieve Instructie	Doordacht Lesgeven	Wat werkt in de klas
	Fase 4: Integratie	
Evaluatie Periodieke Terugblik	Inhoudelijke of persoonlijke afronding	Laat leerlingen reflecteren op leerproces en het geleerde. Laat leerlingen nagaan of het lesdoel voor zichzelf is behaald. Haalt het lesdoel dat op het bord staat weer naar voren. Geschikte coöperatieve werkvormen om hier in te zetten: Twee Gesprek op tijd. <i>Heb je leerlingen die werk gemaakt hebben waarin spelling is toegepast, laat hen dit presenteren waar mogelijk. Bv. zinnen gemaakt met zoveel mogelijk categorie woorden, verhaaltje gemaakt, etc.</i>

8.2 AFSPRAKEN

- We hanteren dezelfde spellingregels en geheugensteuntjes binnen de school, zodat er een doorgaande lijn is.
- We maken gebruik van de uitlegkaart die bij de methode hoort.
- We hangen spellingregels en geheugensteuntjes op in de groep, waaronder het klankbord in groep 3. De term 'stomme klinkers' halen we weg.
- We houden steeds de spellingcategorieën die CITO vraagt in de gaten en vullen de methode daarop aan als deze een onderdeel niet aanbiedt. We vermelden dit in het groepsplan.
- We vermelden in het groepsplan, dat we ernaar streven, dat elk kind zijn eigen niveauwaarde of hoger behaalt.
- Bloon wordt gebruikt vanaf groep 4 voor het thuis oefenen van spelling op de computer.
- De leerlingen krijgen een overzicht van de woorden die ze na het controledictee fout geschreven hebben. Deze worden extra geoefend.
- We maken gebruik van coöperatieve werkvormen. We streven er naar het hele team een training coöperatieve werkvormen te laten volgen. In 2016-2017 willen we een verdiepingsslag maken op gebied van coöperatief leren.

8.3 KLANKENZAK

Beschrijving van enkele coöperatieve werkvormen bij spelling

De oefentijd voor spelling kan effectief besteed worden door het inzetten voor coöperatieve werkvormen. De kinderen moeten de woorden uitspreken, een regel hardop toepassen en elkaar feedback geven. Dit zorgt ervoor dat de spelling op een heel bewust niveau geoefend wordt.

Coöperatief leren wordt genoemd als een van de factoren op leerkrachtniveau die effect heeft op de leerresultaten van kinderen (Marzano, 2009).

Als kinderen met elkaar gaan samenwerken, is het van belang dat dit goed gestructureerd verloopt. De kinderen dienen evenveel aan de beurt te komen. Het is niet de bedoeling dat het ene kind gaat leunen op een ander. De werkvormen worden zo gestructureerd dat er wordt voldaan aan vier basisprincipes van GIPS:

Gelijke deelname: de inbreng van iedere leerling is ongeveer gelijk

Individuele aanspreekbaarheid: ieder kind denkt eerst zelf na en geeft antwoord en ieder kind is verantwoordelijk voor het antwoord en kan er op aangesproken worden: 'Roos, noem eens een woord dat Jan heeft gezegd dat begint met een l'.

Positieve wederzijdse afhankelijkheid: de kinderen hebben elkaar nodig om het doel van de les te behalen.

Simultane interactie: een groot deel van de groep is tegelijkertijd actief. Veel oefentijd.

8.4.1 TWEEPRAAT

In te zetten: Woorden bij een categorie bedenken (ter variatie van klassikaal vragen)

- Vraag welke woorden bij de categorie horen
- Kinderen krijgen denktijd
- In tweetallen zeggen ze om de beurt een woord (ping-pong)
- Vraag een paar antwoorden terug uit de groep en schrijf deze op het bord

8.4.2 SCHUD EN PAK

Deze werkvorm kan worden aangeboden bij een regel inoefenen en bij het oefenen met een lastige regel in de begeleide inoefening. Kinderen moeten dan in de instructie onder leiding van de leerkracht de regel uitgelegd gekregen hebben. Er moet al een stukje inoefening klassikaal gedaan zijn!

Materialen:

Stapel kaartjes met woorden met een spellingsregel.

Kaartjes met de spellingsregel erop. De spellingregel kan ook op het digibord geprojecteerd worden.

Verloop:

groepje van vier kinderen

Nummer 1 schud de kaarten en pakt een kaartje, zegt het woord.

Nummer 2 hakt het woord in klankgroepen en vertelt de regel.

Nummer 3 schrijft het woord op.

Nummer 4 controleert het woord en geeft een opsteker. Is het woord fout dan wordt het gehele woord opnieuw opgeschreven. Evt met 3-tal: nr 3 schrijft, nr 1 controleert.

Doorschrijven van de beurt.

8.4.3 TWEETALCOACH (IS DAN DIC-TWEETJE)

Deze werkvorm kan worden ingezet bij inoefenen van een dictee of inoefenen van net aangeboden woorden. Kind A en kind B werken samen. De ene beurt is kind A coach, de volgende beurt is kind B coach. Het gaat erom dat de kinderen praten over hoe een woord precies te spellen.

Verloop:

Kind A zegt een woord. Kind B verdeelt dit in klankgroepen/hakt het woord in losse klanken, A controleert of het goed gaat. Gaat het fout, dan helpt A. Daarna vertelt B (indien van toepassing) welke spellinguitdaging in het woord zit. Waar moet je op letten? Als B. dit niet weet, helpt A. Daarna schrijft B. het woord op. A. kijkt na en geeft een opsteker als het goed is, corrigeert als het fout is. Let op: Als B. het woord fout opschrijft, heeft A. eigenlijk niet goed gecoacht.....! Daarna omdraaien.

Variatie: tweetalcoach kan ook goed met woorden en opdrachten uit het werkschrift.

8.4.4 LAAT ZIEN

Deze werkvorm kan worden aangeboden voor het inoefenen van bekende woorden, herhalen van eerder aangeboden categorieën. Het gaat niet om het uitleggen van een regel bij Laat Zien. Zie daarvoor Schud en pak.

Materialen:

Stapel kaartjes met al aangeboden woorden.

Kinderen hebben een schriftje waar ze het antwoord kunnen schrijven.

Verloop:

groepje van vier kinderen.

Nummer 1 pakt een kaartje, houdt deze voor zichzelf en zegt het woord hardop.

Nummer 2,3 en 4 schrijven het woord op. Ben je klaar, dan leg je je pen neer. Zo kan nummer 1 zien dat iedereen klaar is. Nummer 1 zegt: laat zien! Nummer 1 laat woord zien, nummers 2,3 en 4 laten hun antwoord zien. Samen nakijken. Fout? Hele woord opnieuw opschrijven. Doorschuiven van de beurt.

8.4.5 FLITSKAART STER:

Deze werkvorm is erg geschikt voor het inoefenen van de weetwoorden. Kinderen worden gestimuleerd op een bewuste manier de voor hun moeilijke woorden in te oefenen. Ook handig om te gebruiken als vooroefening voor een dictee.

Materialen:

flitskaarten ster

Verloop:

1. Maak vijf FlitsKaarten met woorden die je nog moeilijk vindt. Vouw de flitskaart dubbel met sterren naar buiten., pak een pen en zoek een partner
2. Geef je kaarten aan de ander, die pakt er twee FlitsKaarten uit
3. A benoemt een woord van B's flitskaart.
4. B schrijft het antwoord op bij een het eerste hokje
5. Bij juiste antwoord kleurt A een ster op FlitsKaart, als het antwoord niet goed is geeft A uitleg
6. Zelfde voor de 2e FlitsKaart
7. A en B wisselen van rol
8. Geef FlitsKaarten terug, bedankt elkaar en zoek een andere partner
9. Heeft een kaart 2 ingevulde sterren, dan hoeft hij niet meer gevraagd te worden

Doel: zo veel mogelijk woorden met twee sterren krijgen. Kinderen worden zich heel bewust van wat wel en niet goed gaat. Variatie: bespreek ook de uitdaging van het woord.